

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Volkshuisvesting en
Ruimtelijke Ordening

15982 - PI Ter Apel Luchtbehandelingskasten en dakrenovatie

Aanbestedingsleidraad aanmeldingsfase
Nationale niet-openbare procedure

Datum 19 september 2025

Colofon

Contactpersoon
T:

Ruben van der Heiden
06 43 54 00 90

Rijksvastgoedbedrijf
Transacties en Projecten
Inkoop en Contractmanagement
Korte Voorhout 7

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	<i>Algemeen</i>	1
1.2	<i>Bijlagen</i>	1
2	Beschrijving project en opdracht	2
2.1	<i>Algemene kenmerken</i>	2
2.1.1	<i>Korte beschrijving</i>	2
2.1.2	<i>Nadere beschrijving</i>	2
2.2	<i>Hoeveelheid of omvang van de opdracht</i>	4
2.3	<i>Algemene voorwaarden</i>	4
3	Aanbestedingsprocedure	5
3.1	<i>Procedure</i>	5
3.2	<i>Elektronisch aanbestedingsproces</i>	5
3.3	<i>Planning</i>	6
3.4	<i>Digitale Inlichtingenbijeenkomst aanmeldingsfase</i>	6
3.5	<i>Nadere inlichtingen</i>	6
4	Uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen	7
4.1	<i>Uitsluitingsgronden</i>	7
4.1.1	<i>Betrokkenheid in de voorbereidingsfase</i>	7
4.2	<i>Geschiktheidseisen</i>	7
5	Selectie	14
5.1	<i>Selectie op basis van loting</i>	14
6	Aanmelding	15
6.1	<i>Algemeen</i>	15
6.2	<i>Aanmelding door een samenwerkingsverband van ondernemingen</i> <i>15</i>	
6.3	<i>Aanmelding met een beroep op derden</i>	15
6.4	<i>In te dienen aanmeldingsdocumenten en bewijsstukken</i>	15
6.5	<i>Uniform Europees Aanbestedingsdocument</i>	17
6.6	<i>Ondertekening(sbevoegdheid) documenten</i>	17
6.7	<i>Geheimhoudingsverklaring</i>	18
7	Opvragen bewijsstukken en afronding aanmeldingsfase	19
7.1	<i>Opvragen bewijsstukken (documenten in te dienen na verzoek)</i> ..	19
7.2	<i>Mededeling selectiebeslissing</i>	19

8	Motiveringen en slotbepalingen.....	20
8.1	<i>Motiveringen.....</i>	<i>20</i>
8.2	<i>Taal.....</i>	<i>20</i>
8.3	<i>Pre-contractuele waarschuwingsplicht.....</i>	<i>20</i>
8.4	<i>Verificatie gegevens.....</i>	<i>21</i>
8.5	<i>Procedure stopzetting en (tussentijdse) beëindiging.....</i>	<i>21</i>
8.6	<i>Wegvallen geselecteerde gegadigde(n).....</i>	<i>21</i>
8.7	<i>Integriteit.....</i>	<i>21</i>
8.8	<i>Blijvend voldoen aan eisen.....</i>	<i>21</i>
8.9	<i>Past Performance.....</i>	<i>22</i>
8.10	<i>Verwerking persoonsgegevens.....</i>	<i>22</i>
8.11	<i>Toepasselijk recht, forumkeuze en klachtenmeldpunt.....</i>	<i>22</i>
8.11.1	<i>Toepasselijk recht.....</i>	<i>22</i>
8.11.2	<i>Forumkeuze.....</i>	<i>22</i>
8.11.3	<i>Klachten.....</i>	<i>22</i>

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Deze aanbestedingsleidraad bevat informatie over de Nationale niet-openbare aanbestedingsprocedure van de opdracht "15982 - PI Ter Apel LBK/dak" van het Rijksvastgoedbedrijf. Verder wordt verwezen naar de informatie zoals vermeld op het dashboard van deze aanbesteding op TenderNed.

1.2 Bijlagen

Bij deze aanbestedingsleidraad horen de volgende bijlagen:

- Model opgave referentieopdrachten
- Regeling Scheiding van Belang Rijksvastgoedbedrijf 16.1 (RSBR 16.1)
- (Concept)aanbestedingsleidraad inschrijvingsfase met bijbehorende bijlagen
- (Concept)contractdocumenten met bijbehorende stukken
- (Model) Geheimhoudingsverklaring

Om te voorkomen dat eenieder via raadpleging van door het Rijksvastgoedbedrijf op TenderNed gepubliceerde aankondigingen in het bezit kan raken van het bestek, zullen deze aanbestedingsstukken pas in de inschrijvingsfase via TenderNed beschikbaar worden gesteld en wel uitsluitend aan de gegadigden die een uitnodiging tot inschrijving hebben ontvangen. Het Rijksvastgoedbedrijf beroept zich in dit verband op artikel 3.8.2 ARW 2016.

2 Beschrijving project en opdracht

2.1 Algemene kenmerken

2.1.1 *Korte beschrijving*

PI Ter Apel heeft een capaciteit voor 456 gedetineerden en fungeert als VRIS-inrichting. VRIS staat voor vreemdelingen in strafrecht. De personen die in Ter Apel in detentie zitten, hebben een strafbaar feit gepleegd, waarvoor ze door de rechter veroordeeld zijn en verblijven illegaal in Nederland (of zijn na hun misdrijf ongewenst verklaard). In samenwerking met de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) worden de vreemdelingen tijdens de detentie voorbereid op een terugkeer naar hun land van herkomst.

De PI Ter Apel is van het bouwjaar 1998 en daarmee zijn de luchtbehandelingskasten, daglichtkoepels en dakbedekking bijna 25 jaar oud. Gezien de leeftijd zijn deze onderdelen aan het einde van de technische levensduur en dienen derhalve vervangen te worden.

2.1.2 *Nadere beschrijving*

Gezien de leeftijd van het gebouw zijn o.a. de luchtbehandelingskasten, lichtkoepels en de bitumineuze dakbedekking aan vervanging toe. Verder voldoen de voorzieningen op het dak met betrekking tot het veilig werken op hoogte niet volledig aan de huidige eisen en dient daarom aangepast te worden. In het kader van duurzaamheid is het gewenst de PI naar een hoger niveau te tillen en daarom is besloten het dak te voorzien van extra isolatie en op een aantal daken zonnepanelen te leggen.

Nadat bekend werd wat de technische staat van de bovenstaande onderdelen precies is, is er uiteindelijk een technisch ontwerp (STABU bestek) met directiebegroting opgesteld, waaruit de noodzakelijke aanpassingen en bijbehorende investeringen blijken.

Het project omvat, doch niet uitsluitend, de uitvoering van onder meer de volgende werkzaamheden:

- Het demonteren van de bestaande luchtbehandelingskasten en dak ventilatoren en aanverwante installatiedelen
- Het aanbrengen van tijdelijke ventilatievoorzieningen
- Het leveren, plaatsen, aansluiten en bedrijfsvaardig opleveren van de nieuwe luchtbehandelingskasten
- De noodzakelijke regeltechnische aanpassingen in de bestaande installatie
- Het vervangen van de lichtkoepels
- Het aanbrengen van isolatie (verhoging Rc waarde)
- Het aanbrengen van dakopbouwen ter plaatse de technische ruimte van de cellingebouwen
- Het vervangen van de dakbedekking
- Veilig werken op hoogte
- Hermonteren Veilig werken op hoogte
- Vervangen bliksembeveiligingsinstallatie
- Het plaatsen van zonnepanelen inclusief de noodzakelijke aanpassingen aan de elektrische installatie

In het ontwerp van het uitvoeringsproces staat het borgen van de continuïteit van het primaire bedrijfsproces voorop. Daarbij wordt rekening gehouden met onder meer de bouwfasering, tijdelijke voorzieningen en de aan- en afvoer van materialen. Tevens wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de voorzieningen voor ventilatie tijdens het vervangen van de luchtbehandelingskasten, zodat alle celfuncties tijdens het uitvoeringsproces gewaarborgd blijven

Namens de opdrachtgever verzorgt de adviseur die het ontwerp en bestek heeft opgesteld tevens het toezicht tijdens de uitvoering en nazorg.

Doorlooptijden vanaf gunning van de opdracht:

Werkvoorbereiding aannemer:	3 mnd.
Uitvoering incl. beproeving en oplevering:	20 mnd
Onderhoud- & garantietermijn (nazorg):	6 mnd voor bouwkundige werken, 12 mnd voor technische installaties.

De kritische succesfactoren van de opdracht zijn:

- Ongestoorde doorgang van het primaire bedrijfsproces van PI Ter Apel tijdens de werkzaamheden.

De uiterste opleverdatum is 23 maanden vanaf de verzending van de opdrachtbrief. De genoemde data en/of looptijd zoals vermeld in de (concept)contractdocumenten zijn leidend.

2.2

Hoeveelheid of omvang van de opdracht

Overzicht algemene projectkenmerken van het object

Locatie:	Ter Apelerven 10 Ter Apel
Oppervlakte locatie:	De PI Ter Apel bestaat uit meerdere gebouwen omsloten door een ringmuur. De omvang van het pand is circa 25.000 m ² bvo.
Capaciteit:	456 detentieplaatsen

Er zijn drie cellengebouwen (A t/m F), waarbij elk gebouw bestaat uit twee vleugels. Per vleugel zijn er 64 cellen verdeeld over twee bouwlagen. Dit zijn zowel eenpersoons- als meer-persoonscellen. In gebouw I zijn 8 isoleercellen aanwezig.

De noodzakelijke aanpassingen zijn uitgewerkt in een integraal Stabu-bestek. Dit omvat zowel de installatietechnische als de bouwkundige aanpassingen.

2.3

Algemene voorwaarden

De overeenkomst wordt gesloten op basis van de UAV 2012 (Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012

3 Aanbestedingsprocedure

3.1 Procedure

De aanbesteding verloopt volgens de Nationale niet-openbare procedure uit hoofdstuk 3 van het ARW 2016. Dit betekent dat de aanbesteding in twee fasen plaatsvindt.

In de eerste fase (de aanmeldingsfase) worden alle geïnteresseerde ondernemingen in de gelegenheid gesteld zich aan te melden als gegadigde. Het doel van deze fase is om maximaal vijf gegadigden te selecteren. Deze gegadigden worden vervolgens uitgenodigd tot het indienen van een inschrijving (de inschrijvingsfase).

3.2 Elektronisch aanbestedingsproces

Deze aanbesteding verloopt volledig via TenderNed. Dit betekent dat alle communicatie in beginsel via TenderNed verloopt en dat aanmeldingen en inschrijvingen uitsluitend via TenderNed kunnen worden ingediend.

Voor deelneming aan deze aanbesteding dient een onderneming te zijn geregistreerd bij TenderNed. De "Gebruiksvoorwaarden TenderNed" zijn van toepassing.

Van een onderneming wordt verwacht dat deze alle benodigde kennis heeft om op een correcte wijze een aanbestedingsprocedure te kunnen doorlopen via TenderNed. Voor meer informatie wordt verwezen naar de animatievideo "Inschrijven via TenderNed" van het Rijksvastgoedbedrijf. De animatievideo is te raadplegen via [Aanbestedingen via TenderNed | Onderwerp | Rijksvastgoedbedrijf](#). In deze animatievideo wordt uitgelegd waar ondernemingen rekening mee moet houden wanneer zij besluiten deel te nemen aan een aanbesteding van het Rijksvastgoedbedrijf die via TenderNed verloopt.

Ondernemingen dienen rekening te houden met de technische aspecten van elektronisch aanbesteden. In dat kader wordt geadviseerd om de aanmelding en/of inschrijving niet op het laatst mogelijke moment te verzenden. In geval van onvoorziene storingen van TenderNed wordt geadviseerd om direct contact op te nemen met:

- de in de colofon en/of TenderNed vermelde contactpersoon van deze aanbesteding, en
- de servicedesk van TenderNed.

3.3 Planning

Op TenderNed en in deze aanbestedingsleidraad is de planning van de aanbestedingsprocedure opgenomen. Bij tegenstrijdigheden prevaleert de planning op TenderNed.

Het Rijksvastgoedbedrijf behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor de planning aan te passen. Met uitzondering van de wettelijk vastgestelde termijnen kunnen geen rechten worden ontleend aan de gegeven planning.

Planning aanmeldingsfase op hoofdlijnen	
Omschrijving	Datum
Digitale inlichtingenbijeenkomst aanmeldingsfase	30 september 2025, 10:30 uur, digitaal
Uiterste datum indienen verzoeken om nadere inlichtingen aanmeldingsfase	10 oktober 2025, 13:00 uur
Publicatie Nota van Inlichtingen aanmeldingsfase	20 oktober 2025
Sluitingsdatum indienen aanmelding	13 november 2025, 23:59 uur
Mededeling selectiebeslissing & beroepsperiode tegen selectiebeslissing (7 kalenderdagen)	5 december 2025
Versturen uitnodiging tot inschrijving	12 december 2025

Tabel planning aanmeldingsfase op hoofdlijnen

3.4 Digitale Inlichtingenbijeenkomst aanmeldingsfase

Het doel van de inlichtingenbijeenkomst tijdens de aanmeldingsfase is om ondernemingen een algemene toelichting te geven op de inhoud en omvang van de opdracht. De inlichtingenbijeenkomst vindt digitaal plaats op de datum zoals vermeld in de bovenstaande tabel 'Aanmeldingsfase op hoofdlijnen'. De hyperlink naar de betreffende Microsoft Teams-omgeving wordt via de berichtenmodule in TenderNed gedeeld met alle geïnteresseerde partijen. Indien de link twee dagen voor aanvang van de bijeenkomst nog niet is ontvangen, wordt verzocht dit via de berichtenmodule kenbaar te maken

3.5 Nadere inlichtingen

Nadere inlichtingen zoals bedoeld in artikel 3.21 ARW 2016 dienen uiterlijk op het in de tabel *planning aanmeldingsfase op hoofdlijnen* genoemde tijdstip te worden ingediend via "Vragen en antwoorden" op het dashboard van deze aanbesteding. De verantwoordelijkheid voor het tijdig en juist verzoeken van nadere inlichtingen ligt bij de ondernemingen.

De vragen met bijbehorende antwoorden zullen vervolgens uiterlijk op het in de tabel *planning aanmeldingsfase op hoofdlijnen* genoemde tijdstip geanonimiseerd worden gepubliceerd en zo aan alle ondernemingen ter beschikking worden gesteld.

4 Uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen

4.1 Uitsluitingsgronden

Een gegadigde die zich in een of meer van de genoemde omstandigheden bevindt zoals vermeld in deel III van het UEA kan van (verdere) deelname aan de deze aanbestedingsprocedure en van opdrachtverlening worden uitgesloten. Dat geldt ook indien een of meerdere deelnemers uit een samenwerkingsverband (combinanten) en/of een andere natuurlijke of rechtspersoon (derde) waarop de gegadigde een beroep doet zich in een of meer van de genoemde omstandigheden bevindt.

4.1.1 *Betrokkenheid in de voorbereidingsfase*

Op grond van 3.14 ARW 2016 kan het Rijksvastgoedbedrijf een gegadigde ook uitsluiten van deelname aan de aanbestedingsprocedure vanwege betrokkenheid bij de voorbereiding van deze aanbestedingsprocedure.

Wanneer een gegadigde en/of een of meerdere combinanten en/of derde(n) waarop een beroep wordt gedaan, op het UEA aangeeft betrokken te zijn geweest in de voorbereidingsfase van deze aanbestedingsprocedure dan dient op grond van de RSBR 16.1 bij aanmelding een belangenbeschermingsplan te worden ingediend. Wanneer met dit plan kan worden aangetoond dat in het concrete geval de mededinging door de bedoelde betrokkenheid niet vervalst kan zijn dan wordt de aanmelding niet terzijde gelegd.

4.2 Geschiktheidseisen

In deze aanbestedingsprocedure worden geschiktheidseisen gesteld. Gegadigden die niet aan de geschiktheidseisen voldoen, zullen van verdere deelname aan de deze aanbestedingsprocedure worden uitgesloten. De geschiktheidseisen zijn vermeld onder "Eisen" op het dashboard van deze aanbesteding en zijn nader uitgewerkt in onderstaande tabel.

GESCHIKTHEIDSEISEN		
TECHNISCHE BEKWAAMHEID		
Naam	Beschrijving	Bewijsstuk
Eis 5: Ervaring als hoofdaannemer in een beveiligde omgeving	<p><u>Kerncompetentie</u> Kennis en kunde om als hoofdaannemer in een bedrijf zijnde beveiligde omgeving te opereren.</p> <p><u>Kenmerken</u> Gegadigde dient genoemde competentie te bewijzen aan de hand van een referentieopdracht met de volgende kenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoofdelijk aansprakelijk* voor het gehele werk; - Omvang van de werkzaamheden minimaal € 1.000.000,- excl. BTW; - Onder beveiligde omgeving (toegankelijk middels een controle) van in een bedrijf zijnde omgeving wordt verstaan: penitentiaire inrichting, gesloten psychiatrische instelling, TBS kliniek, detentiecentrum of de beveiligde zone van een gerechtsgebouw, datacenter of vliegveld; - De betreffende beveiligde omgeving zoals omschreven in voorgaand punt was ten tijde van de uitvoering van de opdracht in gebruik; - De referentieopdracht is op een vakkundige en regelmatige wijze uitgevoerd en het werk is binnen de overeengekomen termijn (verleend uitstel van oplevering daarin begrepen) opgeleverd of een daaraan gelijkwaardige handeling heeft plaatsgevonden; - De referentieopdracht mag niet ouder zijn dan vijf jaar gerekend vanaf de sluitingsdatum van de aanmelding. <p>*Ten aanzien van de hoofdelijke aansprakelijkheid volstaat het niet dat de gegadigde de</p>	<p>Model opgave referentieopdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inge vulde bijlage "Model opgave referentieopdrachten" - Zie dashboard TenderNed eis 5 <p>Documenten ten bewijze van vereiste kerncompetentie en aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Documenten die de aanwezigheid van de vereiste kerncompetentie en aspecten aantonen (bijvoorbeeld een tevredenheidsverklaring, een afschrift van de opdrachtbrief en/of relevante pagina's van de contractdocumenten). Een projectblad of een zelf opgesteld projectdocument wordt niet als bewijsstuk aanvaard. - Zie dashboard TenderNed eis 5 - <p>Als de vereiste kerncompetentie en aspecten uit een tevredenheidsverklaring volgen dan volstaat dit als een afdoende bewijsstuk en hoeven geen andere documenten ten bewijze van de vereiste kerncompetentie en aspecten te worden ingediend.</p>

	coördinatieplicht had over nevenopdrachtnemers of als het werk vrijwel volledig is uitbesteed aan 1 onderaannemer.	Zie dashboard TenderNed eis 5 Referentietermijn <ul style="list-style-type: none"> - De referentieopdracht mag niet ouder zijn dan vijf jaar gerekend vanaf de sluitingsdatum van de aanmelding.
--	--	---

<p>Eis 6: Ervaring als hoofdaannemer met het renoveren van een dak</p>	<p><u>Kerncompetentie</u> Kennis en kunde om als hoofdaannemer een renovatie uit te voeren van een dak.</p> <p><u>Kenmerken</u> Gegadigde dient genoemde competentie te bewijzen aan de hand van een referentieopdracht met de volgende kenmerken: - Hoofdelijk aansprakelijk* voor het gehele werk; -- ervaring met het uitvoeren van een dakrenovatie waarbij de volgende elementen aan bod komen: - strippen oud dak; - aanbrengen van nieuwe isolatie; - aanbrengen van nieuwe dakbedekking; - demonteren installatieonderdelen en het opnieuw aanbrengen van deze onderdelen; - min dakoppervlak van 1500m2. - De referentieopdracht is op een vakkundige en regelmatige wijze uitgevoerd en het werk is binnen de overeengekomen termijn (verleend uitstel van oplevering daarin begrepen) opgeleverd of een daaraan gelijkwaardige handeling heeft plaatsgevonden; - De referentieopdracht mag niet ouder zijn dan vijf jaar gerekend vanaf de sluitingsdatum van de aanmelding.</p> <p>*Ten aanzien van de hoofdelijke aansprakelijkheid volstaat het niet dat de gegadigde de coördinatieplicht had over nevenopdrachtnemers of als het werk vrijwel volledig is uitbesteed aan 1 onderaannemer.</p>	<p>Model opgave referentieopdrachten - Ingevolde bijlage "Model opgave referentieopdrachten"; - Zie dashboard van TenderNed eis 6.</p> <p>Documenten ten bewijze van vereiste kerncompetentie en kenmerken - Documenten die de aanwezigheid van de vereiste kerncompetentie en kenmerken aantonen (bijvoorbeeld een tevredenheidsverklaring, een afschrift van de opdrachtbrief en/of relevante pagina's van de contractdocumenten). Een projectblad of een zelf opgesteld projectdocument wordt niet als bewijsstuk aanvaard; - Zie dashboard van TenderNed eis 6.</p> <p>Als de vereiste kerncompetentie en aspecten uit een tevredenheidsverklaring volgen dan volstaat dit als een afdoende bewijsstuk en hoeven geen andere documenten ten bewijze van de vereiste kerncompetentie en aspecten te worden ingediend.</p> <p>Zie dashboard TenderNed eis 6</p> <p>Referentietermijn - De referentieopdracht mag niet ouder zijn dan vijf jaar gerekend vanaf de sluitingsdatum van de aanmelding.</p>
---	--	---

BEROEPSBEKWAAMHEID		
Naam	Beschrijving	Bewijsstuk
<p>Beheersing van veiligheid, gezondheid en milieu</p> <p>Doelstelling opdrachtgever: De gegadigde dient aantoonbaar te voldoen aan de norm op het gebied van beheersing van veiligheid, gezondheid en milieu tijdens de aanmelding en het uitvoeren van werkzaamheden op de werkvloer. De gegadigde dient werkzaamheden te verrichten met inachtneming van veiligheid, gezondheid en milieu.</p>	<p><u>Kerncompetentie</u> Het verrichten van werkzaamheden met inachtneming van veiligheid, gezondheid en milieu.</p> <p><u>Aspecten</u> De gegadigde dient VCA** gecertificeerd te zijn, dan wel voor een aantoonbaar gelijkwaardig veiligheidssysteem te zijn gecertificeerd.</p> <p>Een certificaat dient te zijn afgegeven door een certificerende instelling die geaccrediteerd is door een nationale accreditatieinstelling (in Nederland de Stichting Raad voor Accreditatie).</p> <p>In geval van een combinatie dienen alle combinanten dan wel de combinatie zelf te voldoen aan deze eis.</p>	<p>Bewijsstuk: Kopie VCA** certificaat of gelijkwaardig Afschrift van een geldig VCA** certificaat of een certificaat van een aantoonbaar gelijkwaardig veiligheidssysteem. Zie dashboard van TenderNed eis 7</p>
<p>Kwaliteitsmanagement volgens NEN-EN ISO-9001</p> <p>Doelstelling opdrachtgever: Het verrichten van werkzaamheden onder een geaccrediteerd kwaliteitsmanagementsysteem. Aantoonbaar voldoen aan de norm tijdens de aanmelding en het uitvoeren</p>	<p><u>Kerncompetentie</u> De gegadigde is voldoende bekwaam en kundig om te werken op basis van een geaccrediteerd kwaliteitsmanagementsysteem. De gegadigde beschikt over een geldig NEN-EN ISO 9001 gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem.</p> <p><u>Aspecten</u></p>	<p>Kopie NEN-EN-ISO 9001 certificaat -Afschrift van een geldig NEN-EN-ISO 9001 certificaat. - Zie dashboard van TenderNed eis 8</p>

	<p>De gegadigde dient de aanwezigheid van de kerncompetentie aan te tonen aan de hand van een geldig NEN-EN-ISO 9001-certificaat.</p> <p>Het certificaat dient te zijn afgegeven door een certificerende instelling die geaccrediteerd is door een nationale accreditatieinstelling (in Nederland de Stichting Raad voor Accreditatie) met een toepassingsgebied dat overeenkomt met de scope van deze opdracht.</p> <p>In geval van een combinatie dienen alle combinanten dan wel de combinatie zelf te voldoen aan deze eis.</p>	
--	---	--

Tabel geschiktheidseisen

Algemene eisen referentieopdrachten ter onderbouwing van de technische bekwaamheid

- Eenzelfde referentieopdracht mag voor meerdere technische geschiktheidseisen worden gebruikt.
- Per technische geschiktheidseis mag maximaal één referentieopdracht worden opgevoerd.
- Indien een gegadigde een beroep doet op een derde(n) om de geëiste kerncompetentie aan te tonen, dan dient dit door de gegadigde te worden aangegeven in het UEA onder deel IIC. Zie in dit kader ook het hoofdstuk *Aanmelding* van deze aanbestedingsleidraad.
- Indien een referentieopdracht in een combinatie of in onderaanneming is uitgevoerd, dan dient de gegadigde zijn eigen aandeel in de bijlage "Model opgave referentieopdrachten" te beschrijven. Het aandeel dat door de gegadigde is uitgevoerd, moet de geëiste kerncompetentie(s) aantonen.

5 Selectie

5.1 **Selectie op basis van loting**

Indien het aantal niet-uitgesloten en geschikte gegadigden meer dan vijf bedraagt, dan wordt aan de hand van de loting bepaald welke gegadigden in aanmerking komen voor een uitnodiging tot inschrijving. De gegadigden die na loting op plaats 1 tot en met 5 zijn geëindigd, komen in aanmerking voor een uitnodiging tot inschrijving.

Wanneer een lotingsprocedure wordt gevolgd, worden de niet-uitgesloten en geschikte gegadigden uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn. Bij de lotingsprocedure bevat een lot de naam van een gegadigde die voor de loting in aanmerking komt. De loting geschiedt door het ongezien trekken van alle loten, waarbij de volgorde van trekken wordt vastgelegd en de eerst getrokken als eerste wordt geselecteerd. Na afloop wordt van de loting een proces-verbaal opgesteld. Het proces-verbaal wordt op verzoek beschikbaar gesteld aan de gegadigden.

6 Aanmelding

6.1 Algemeen

Ondernemingen die in aanmerking willen komen voor een uitnodiging tot inschrijving moeten een tijdige, volledige en correcte aanmelding indienen via het dashboard van deze aanbesteding.

Aanmeldingen dienen te voldoen aan alle bepalingen zoals vermeld in de aanbestedingsstukken en op het dashboard van deze aanbesteding. Een aanmelding waaraan voorwaarden zijn verbonden, wordt als ongeldig terzijde gelegd en niet verder in beschouwing genomen.

Ondernemingen mogen zich slechts eenmaal als gegadigde aanmelden al dan niet in combinatie met andere ondernemingen. Op een onderneming die (al dan niet in combinatie) deelneemt als gegadigde, kan niet door andere gegadigden een beroep worden gedaan om te voldoen aan de geschiktheidseisen.

6.2 Aanmelding door een samenwerkingsverband van ondernemingen

Een combinatie kan zich aanmelden als een gegadigde. In dat geval is het afzonderlijk aanmelden als gegadigde door een van de combinanten, alleen of in combinatie met anderen, **niet** toegestaan.

6.3 Aanmelding met een beroep op derden

Gegadigden kunnen een beroep doen op de technische bekwaamheid, beroepsbekwaamheid en/of financiële draagkracht van derden om de opdracht te kunnen uitvoeren en te kunnen voldoen aan de gestelde geschiktheidseisen. Het beroep op derden ten behoeve van de geschiktheidseisen brengt met zich mee dat de gegadigde deze derden daadwerkelijk inzet bij de uitvoering van de opdracht.

6.4 In te dienen aanmeldingsdocumenten en bewijsstukken

Bij aanmelding dienen de in onderstaande tabel, kolom "Bij aanmelding door", opgenomen documenten en bewijsstukken via TenderNed te worden ingediend.

CHECKLIST AANMELDINGSDOCUMENTEN EN BEWIJSSTUKKEN

Aanmeldingsdocument / bewijsstuk	Verwijzing TenderNed	Vereisten	Bij aanmelding door:	Na verzoek Rijksvastgoedbedrijf¹ door:
UEA	Uniform Europees Aanbestedingsdocument	Zie paragraaf <i>Uniform Europees Aanbestedingsdocument</i> en paragraaf <i>Ondertekening(sbevoegdheid) documenten</i>	- Hoofdopdrachtnemer - Combinanten - Derde(n) waarop beroep wordt gedaan	
Bewijsstukken uitsluitingsgronden				
Gedragverklaring aanbesteden	Eis 1	Zie dashboard TenderNed eis 2		- Hoofdopdrachtnemer - Combinanten - Derde(n) waarop beroep wordt gedaan
Uittreksel Handelsregister	Eis 2	Zie dashboard TenderNed eis 3		- Hoofdopdrachtnemer - Combinanten - Derde(n) waarop beroep wordt gedaan
Verklaring van de belastingdienst	Eis 3	Zie dashboard TenderNed eis 4		- Hoofdopdrachtnemer - Combinanten - Derde(n) waarop beroep wordt gedaan
(Optioneel) Belangenbeschermingsplan	Niet van toepassing	Zie paragraaf <i>Betrokkenheid in de voorbereidingsfase</i>	- Hoofdopdrachtnemer - Combinanten - Derde(n) waarop beroep wordt gedaan	
Model Geheimhoudingsverklaring	Eis 9	Zie paragraaf 6.7; geheimhoudingsverklaring	- Hoofdopdrachtnemer - Combinanten - Derde(n) waarop beroep wordt gedaan	
Bewijsstukken ondertekeningsbevoegdheid				
(Optioneel) Volmacht	Niet van toepassing	Zie paragraaf <i>Ondertekening(sbevoegdheid) documenten</i>		- Hoofdopdrachtnemer - Combinanten - Derde(n) waarop beroep wordt gedaan
Bewijsstukken technische bekwaamheid				
Model opgave referentieopdrachten	Eis 5 en 6	Zie paragraaf <i>Geschiktheidseisen</i>	- Hoofdopdrachtnemer	
Documenten ten bewijze van vereiste kerncompetentie en kenmerken	Eis 5 en 6	Zie paragraaf <i>Geschiktheidseisen</i>	- Hoofdopdrachtnemer	
			-	
Bewijsstukken beroepsbekwaamheid				
VCA** certificaat	Eis 7	Zie paragraaf <i>Geschiktheidseisen</i>		- Hoofdopdrachtnemer
Bewijsstukken beroepsbevoegdheid				
NEN-EN-ISO 9001 certificaat	Eis 8	Zie paragraaf <i>Geschiktheidseisen</i>		- Hoofdopdrachtnemer

Tabel checklist aanmeldingsdocumenten en bewijsstukken

¹ De verlangde documenten kunnen op verzoek van het Rijksvastgoedbedrijf worden opgevraagd (zie paragraaf *Opvragen bewijsstukken (documenten in te dienen na verzoek)*). De gegadigde mag de documenten ook bij aanmelding reeds beschikbaar stellen via het dashboard van deze aanbesteding.

6.5 Uniform Europees Aanbestedingsdocument

Ondernemingen dienen gebruik te maken van het UEA zoals opgenomen onder "Eisen en criteria", "Uniform Europees Aanbestedingsdocument" op het dashboard van deze aanbesteding.

Het UEA dient volledig te zijn ingevuld en, na ondertekening door een of meerdere daartoe bevoegde vertegenwoordigers van de gegadigde (zie paragraaf *Ondertekening(sbevoegdheid) documenten*), te worden geüpload onder "Eisen en Criteria", "Uniform Europees Aanbestedingsdocument" op het dashboard van deze aanbesteding.

In het geval van aanmelding door een combinatie, dient elk van de combinanten afzonderlijk een ondertekend UEA in te dienen met daarin de in de delen II tot en met VI gevraagde gegevens.

Indien een beroep wordt gedaan op een derde dan dient de desbetreffende derde een afzonderlijk UEA in te vullen en te ondertekenen met daarin de in de delen IIA en B, III en VI gevraagde gegevens. De gegadigde dient het UEA van de derde(n) bij zijn aanmelding in te dienen.

Door ondertekening van het UEA verklaart de derde dat de gegadigde die een beroep doet op haar, voor de uitvoering van de opdracht kan beschikken over de kennis, ervaring en middelen die zij ter beschikking stelt.

6.6 Ondertekening(sbevoegdheid) documenten

Enkele van de bij aanmelding te verstrekken documenten dienen te zijn ondertekend door de daartoe bevoegde vertegenwoordiger(s) van de gegadigde en, indien van toepassing, de combinanten en/of derden. Dit houdt in dat de perso(o)n(en) die het document onderteken(t)(en) in het Handelsregister moet(en) zijn ingeschreven als vertegenwoordigingsbevoegde perso(o)n(en) van de onderneming. Dat zijn in ieder geval de bestuurders.

Wanneer in het Handelsregister is opgenomen dat twee of meer personen slechts **gezamenlijk vertegenwoordigingsbevoegd** zijn, dan dient het document door die personen gezamenlijk ondertekend te worden.

Gevolmachtigden mogen het document ook ondertekenen, mits de volmacht is ingeschreven in het Handelsregister of als een volmacht is afgegeven die ondertekend is door de daartoe bevoegde functionaris(sen). Denk daarbij aan eventuele beperkingen (bijvoorbeeld beperking uitgedrukt in geld of in gezamenlijke bevoegdheid) ten aanzien van de bevoegdheid van de functionaris(sen) zoals geregeld in de statuten van de onderneming. Het Rijksvastgoedbedrijf controleert aan de hand van de informatie van de Kamer van Koophandel en/of de ingediende volmacht het bestaan en de omvang van de ondertekeningsbevoegdheid.

De te ondertekenen documenten – waaronder de eigen verklaring – kunnen als volgt worden ondertekend:

1. door de te ondertekenen documenten als pdf-document te voorzien van een gekwalificeerde elektronische handtekening met beveiligingsniveau IV (PKIoverheid certificaat, EU Qualified certificaat of gelijkwaardig), **of**

2. door de te ondertekenen documenten in te dienen als pdf-document met een handgeschreven handtekening.

Indien blijkt dat:

- een of meerdere documenten(en) is c.q. zijn ondertekend door een persoon of personen die op het moment van aanmelding daartoe niet bevoegd was c.q. waren, en/of
  - een of meerdere documenten(en) niet is c.q. zijn ondertekend,
- dan stelt het Rijksvastgoedbedrijf de betreffende gegadigde in de gelegenheid om dit c.q. deze (ondertekenings)gebrek(en) te herstellen.

Herstel dient binnen een termijn van twee werkdagen, te rekenen vanaf de dag van het versturen van het herstelverzoek via TenderNed, te hebben plaatsgevonden, bij gebreke waarvan de aanmelding als ongeldig terzijde wordt gelegd.

6.7 Geheimhoudingsverklaring

Gegadigden dienen bij hun aanmelding een rechtsgeldig (ondertekend door de daartoe bevoegde vertegenwoordiger(s) van de gegadigde en, indien van toepassing, de combinanten) ondertekende geheimhoudingsverklaring in te leveren, conform het model opgenomen in de bijlage "(Model) Geheimhoudingsverklaring"

7 Opvragen bewijsstukken en afronding aanmeldingsfase

7.1 **Opvragen bewijsstukken (documenten in te dienen na verzoek)**

Alleen van de gegadigden die in aanmerking komen voor een uitnodiging tot inschrijving, eventueel aangevuld met twee reservekandidaten opvolgend in de rangorde, worden bewijsstukken opgevraagd ter controle van de verstrekte gegevens in het UEA.

Het overzicht met bewijsstukken die op verzoek moeten worden ingediend, is opgenomen in de tabel *checklist aanmeldingsdocumenten en bewijsstukken*. Deze bewijsstukken dienen **binnen 7 kalenderdagen**, te rekenen vanaf de dag van verzending van een eerste verzoek daartoe door het Rijksvastgoedbedrijf, te worden ingediend via de berichtenmodule van TenderNed. Indien er sprake is van een combinatie en/of van derden waarop een beroep wordt gedaan, dienen de documenten van de combinanten en/of derden, na een eerste verzoek van het Rijksvastgoedbedrijf, eveneens via TenderNed te worden ingediend door de gegadigde.

Als de gevraagde bewijsstukken niet binnen 7 kalenderdagen zijn ingediend via TenderNed, dan leidt dit – tenzij sprake is van een gebrek dat op grond van het ARW 2016 en/of deze aanbestedingsleidraad voor herstel in aanmerking komt – in beginsel tot het terzijde leggen van de aanmelding.

Indien deze situatie zich voordoet, schuift de opvolgende gegadigde in de rangorde (indien aanwezig) automatisch op in de rangorde en komt daarmee in aanmerking voor deelneming aan de inschrijvingsfase. Het Rijksvastgoedbedrijf stelt de betreffende gegadigde hiervan op de hoogte.

7.2 **Mededeling selectiebeslissing**

Elke gegadigde wordt door het Rijksvastgoedbedrijf gelijktijdig bericht over de selectiebeslissing.

Indien een gegadigde of betrokkene zich niet kan verenigen met de selectiebeslissing, kan hij binnen zeven dagen na verzending van de mededeling van de selectiebeslissing bezwaar aantekenen tegen deze beslissing door middel van het aanhangig maken van een kort geding bij de Rechtbank Den Haag. Deze termijn betreft een vervaltermijn, hetgeen betekent dat na het verstrijken van deze termijn niet meer in rechte kan worden opgekomen tegen de selectiebeslissing.

Indien binnen een termijn van zeven kalenderdagen na verzending van de mededeling van de selectiebeslissing een kortgedingprocedure aanhangig is gemaakt, hetgeen moet blijken uit toezending van een kopie van het exploit van de dagvaarding via de berichtenmodule van TenderNed, zal het Rijksvastgoedbedrijf het kort geding vonnis afwachten.

Indien het Rijksvastgoedbedrijf zelf fouten in de aanbestedingsprocedure heeft geconstateerd, dan wel van oordeel is dat een klagende gegadigde in het gelijk moet worden gesteld, kan het Rijksvastgoedbedrijf terugkomen op de selectiebeslissing.

8 Motiveringen en slotbepalingen

8.1 **Motiveringen**

Op grond van de Aanbestedingswet 2012, het ARW 2016 en de Gids Proportionaliteit worden een aantal gemaakte keuzes door het Rijksvastgoedbedrijf nader gemotiveerd.

Keuze om de opdracht niet verder in percelen te splitsen

De opdracht opsplitsen in percelen ziet het Rijksvastgoedbedrijf al niet doelmatig en niet efficiënt en zal naar verwachting coördinatie en directie problemen veroorzaken.

Keuze om alle facultatieve uitsluitingsgronden van toepassing te verklaren

Op deze aanbestedingsprocedure zijn alle facultatieve uitsluitingsgronden zoals bedoeld in artikel 3.13.7 ARW 2016 van toepassing. Het Rijksvastgoedbedrijf acht dit geschikt en proportioneel. Vanuit het maatschappelijk belang moet het Rijksvastgoedbedrijf namelijk voorkomen dat niet-integer c.q. onprofessioneel gedrag zonder gevolgen blijft.

Gestanddoeningstermijn

Gezien interne procedures van het Rijksvastgoedbedrijf om tot een gunningsbeslissing te komen is een langere gestanddoeningstermijn van 90 dagen noodzakelijk.

Keuze om af te wijken van voorschriften ARW 2016

Herstelbaarheid ontbreken inschrijvingsbiljet

In de paragraaf *Inschrijvingsbiljet* van de aanbestedingsleidraad inschrijvingsleidraad is bepaald dat in afwijking op artikel 3.28.6 ARW 2016 het ontbreken van een inschrijvingsbiljet een gebrek is dat voor herstel vatbaar is.

Het Rijksvastgoedbedrijf acht deze afwijking in lijn met de huidige jurisprudentie over de (on)herstelbaarheid van gebreken in inschrijvingen. Uit de tekst van de herstelregeling volgt uitdrukkelijk dat de ontbrekende gegevens ondubbelzinnig moeten zijn af te leiden uit wel bij inschrijving ingediende gegevens. Het Rijksvastgoedbedrijf acht deze afwijking op het ARW 2016 proportioneel omdat deze herstelregeling zal bijdragen aan het terugdringen van fatale aanbestedingsfouten.

Keuze om geen tegemoetkoming in de inschrijvingskosten toe te kennen

De kosten die gemoeid zijn met het indienen van een inschrijving zijn aan te merken als normale acquisitiekosten die niet door het RVB hoeven te worden vergoed. De onderhavige contractvorm en het type van deze aanbestedingsprocedure brengen géén aanzienlijke inspanning met zich mee.

8.2 **Taal**

Alle aanbestedingsstukken zijn in de Nederlandse taal beschikbaar. De voertaal in de aanbestedingsstukken, tijdens de aanbestedingsprocedure en bij de uitvoering van de opdracht, is de Nederlandse taal. De door (geselecteerde) gegadigden en inschrijvers in te dienen stukken dienen in de Nederlandse taal te zijn gesteld.

8.3 **Pre-contractuele waarschuwingsplicht**

Op (geselecteerde) gegadigden en inschrijvers rust de verplichting om het Rijksvastgoedbedrijf te waarschuwen voor daadwerkelijke onvolkomenheden en/of

tegenstrijdigheden in de ter beschikking gestelde aanbestedingsstukken. Het gaat om onvolkomenheden en/of tegenstrijdigheden die (geselecteerde) gegadigden en inschrijvers kennen of redelijkerwijs behoren te kennen. Geconstateerde (evidente) onvolkomenheden en/of tegenstrijdigheden dienen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk bij de in de planning genoemde uiterste datum voor het verzoeken om nadere inlichtingen, kenbaar te worden gemaakt.

8.4 Verificatie gegevens

Het Rijksvastgoedbedrijf behoudt zich het recht voor om:

- te allen tijde de in de aanmeldingen en inschrijvingen verstrekte gegevens en verklaringen aan een nader onderzoek te onderwerpen en op inhoudelijke juistheid en consistentie te (laten) controleren, en
- na ontvangst en een eerste evaluatie van de aanmeldingen en inschrijvingen een nadere verduidelijking c.q. toelichting te verlangen.

8.5 Procedure stopzetting en (tussentijdse) beëindiging

Het Rijksvastgoedbedrijf behoudt zich te allen tijde het recht voor om de aanbestedingsprocedure tijdelijk of definitief stop te zetten dan wel om niet over te gaan tot selectie, gunning of opdrachtverlening. In voorkomend geval kan het Rijksvastgoedbedrijf besluiten om een tegemoetkoming in de inschrijvingskosten toe te kennen.

8.6 Wegvallen geselecteerde gegadigde(n)

Indien een geselecteerde gegadigde zich voorafgaand of tijdens de inschrijvingsfase – maar voor het indienen van een inschrijving – terugtrekt of anderszins wegvalt uit de aanbestedingsprocedure, behoudt het Rijksvastgoedbedrijf zich het recht voor om de (krachtens de oorspronkelijke rangorde) opvolgende gegadigde toe te laten tot de inschrijvingsfase om alsnog tot vijf inschrijvers te komen.

8.7 Integriteit

Het Rijksvastgoedbedrijf kan bij deze aanbestedingsprocedure gebruik maken van de Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob). De Wet Bibob beoogt onder meer te voorkomen dat door de aanbesteding van overheidsopdrachten als bedoeld in de Wet Bibob, de overheid onbedoeld mogelijk bepaalde criminele activiteiten faciliteert.

Het Rijksvastgoedbedrijf kan aan het Bureau Bibob inzake deze opdracht, die ziet op een bij het Besluit Bibob aangewezen sector, om advies vragen voordat een beslissing wordt genomen inzake de gunning van deze opdracht.

Het advies dat Bureau Bibob op basis van de uitkomst van haar onderzoek uitbrengt, geeft het Rijksvastgoedbedrijf slechts ondersteuning bij zijn eigen inhoudelijke afweging om deze opdracht al dan niet te gunnen dan wel de overeenkomst te ontbinden, dan wel geen toestemming te verlenen dat bepaalde onderaannemers kunnen worden ingeschakeld.

Het Rijksvastgoedbedrijf zal op verzoek informatie verschaffen omtrent de toepassing van de Wet Bibob.

8.8 Blijvend voldoen aan eisen

Indien op enig moment gedurende het verloop van de aanbestedingsprocedure blijkt dat een (geselecteerde) gegadigde en/of inschrijver niet langer voldoet aan de

bepalingen zoals vermeld op het dashboard van deze aanbesteding, deze aanbestedingsleidraad en de aanbestedingsleidraad inschrijvingsfase, dan wordt de (geselecteerde) gegadigde en/of inschrijver van verdere deelname aan deze aanbestedingsprocedure uitgesloten. Indien niet langer wordt voldaan aan de gestelde eisen dan dient een (geselecteerde) gegadigde en/of inschrijver het Rijksvastgoedbedrijf hiervan onverwijld op de hoogte te stellen.

8.9 Past Performance

Het Rijksvastgoedbedrijf past Past Performance toe bij het beoordelen van de geleverde prestaties op de opdracht.

8.10 Verwerking persoonsgegevens

Het Rijksvastgoedbedrijf gebruikt de persoonsgegevens die ondernemingen in het kader van het bezoek van de locatie dienen te verstrekken voor het aanmelden van de personen die het bezoek van de locatie namens de onderneming bijwonen. De rechtsgrondslag voor deze verwerkingen is het gerechtvaardigde belang van het Rijksvastgoedbedrijf om inkoop- en aanbestedingsprocessen uit te kunnen voeren. Zie voor meer informatie [Privacyverklaring Rijksvastgoedbedrijf \(RVB\) | Rijksvastgoedbedrijf](#) **Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig..**

8.11 Toepasselijk recht, forumkeuze en klachtenmeldpunt

8.11.1 Toepasselijk recht

Op de aanbestedingsprocedure en de te sluiten overeenkomst is het Nederlands recht van toepassing.

8.11.2 Forumkeuze

In aanvulling op het gestelde in artikel 3.43.1 ARW 2016 dienen alle geschillen in het kader van deze aanbestedingsprocedure aanhangig te worden gemaakt bij de bevoegde rechter te 's-Gravenhage. Een geschil wordt geacht aanhangig te zijn gemaakt door het uitbrengen van een dagvaarding, hetgeen moet blijken uit toezending van een kopie van het exploit van de dagvaarding via de berichtenmodule van TenderNed.

8.11.3 Klachten

Klachten kunnen via Postbus.RVB.klachtenmeldpunt@rijksoverheid.nl worden ingediend en dienen te voldoen aan de Klachtenregeling aanbesteden Rijksvastgoedbedrijf die te raadplegen is op [Klachtenregeling aanbesteden Rijksvastgoedbedrijf | Regeling | Rijksvastgoedbedrijf](#). http://